

LEES DIT ALS EEN COLUMN (deze vorm mag er toch ook zijn? - het valt niet eens onder niveau 1 t/m 3 van 'gereformeerd'... volgens sommigen)

Onvoorstelbaar hoe spitsvondig men het begrip 'gereformeerd' uit elkaar kan halen.

Vanaf de 90-er jaren werd in de GKV als volgt voor verandering van o.a. de liturgie gepleit: de inhoud (de leer) bleef hetzelfde, alleen de vormen werden aangepast. Wie kan daar nu tegen zijn?

En toch zat daar een adder onder het gras. De liturgie tot de 80-er jaren had Schrift en Belydenis tot fundament. Vanuit Gods Woord was de liturgie - heel zorgvuldig - in een paar formulieren vastgelegd. En de liturgie en de inrichting van de kerkdiensten waren sober. Hoe je dit alles ook waardeert: tot dan toe vloeide de vorm voort uit de inhoud. Er was geen scheiding, want men wilde ook de liturgie laten stempelen door Gods Woord !

Omdat er mensen waren die meer wilden, die verandering wilden, die de liturgie meer wilden aansluiten op de toenmalige cultuur ontstond er een drang om die vaste inrichting te veranderen. Daarvoor introduceerde men de begrippen: inhoud en vorm. Men stelde dat de leer hetzelfde bleef, maar de leer had verder niets met de vormen te maken. De vormen werden tot neutraal terrein verklaard! Alles mocht, tenzij iemand hen kon overtuigen dat iets tegen Gods Woord in ging. (Niet als argument werd toegelaten dat dezelfde vormen zijn ontstaan bij kerken die in dezelfde periode het schriftgezag ondermijnden.) Naar hartelust werd er op los geëxperimenteerd tot en met [kindernevendiensten](#) en [jeugdkerken](#) toe. De praktijken van de jeugdkerken werden vervolgens geïntegreerd in de 'gereformeerde' kerkdiensten. Van de twee verklaringen die de jeugdkerk Godfashion te Zwolle zelf gaf voor de forse terugloop, was de eerste het feit dat de gevestigde kerken zich inmiddels veel meer op jongeren waren gaan richten. Ach ja, het waren toch maar vormen. De aanzet was gegeven: gereformeerd zijn heeft vooral alleen betrekking op de leer, niet op de manier waarop je God dient - tenzij rechtstreeks uit de Schrift is af te leiden en er niemand is die daar iets tegen in kan brengen. Het begrip 'gereformeerd' was vooral van toepassing op de leer, niet op de vormen.

Nu is er een [pioniersgemeente \(vanuit de GKv\) genaamd 'Stroom', die toelating vraagt tot het kerkverband van de GKv, en 43 kerkleden hebben een appèl gedaan op de classis om deze gemeente niet toe te laten.](#)

Vervolgens [motiveerden een 2-tal GKv-ers en een CGK-er dat de afwijkingen binnen missionaire gemeenten niet voortkwamen uit vrijzinnigheid](#) en

[reageerde ds. J.R. Visser \(GKv\) daar weer op](#)

. Zij verdedigden deze stelling allereerst - en daar gaat het mij nu om - door te wijzen op het ongedifferentieerde gebruik van het woord "gereformeerd":

Gereformeerd

Wat ons treft in dit soort discussies is het ongedifferentieerde gebruik van het woord "gereformeerd". Het lijkt ons toe dat het woord "gereformeerd" op verschillende niveaus gebruikt wordt.

Niveau 1: De klassieke gereformeerde traditie, die geworteld is in de theologische ontdekkingen van de 16e eeuw. Het gaat hier om de katholieke gereformeerde erfenis, waarbij zaken als de rechtvaardiging door het geloof alleen, het verbond en het initiatief van God in de redding van de mens centraal staan. Dit is de onopgeefbare kern van de gereformeerde traditie; hier klopt haar hart.

Niveau 2: Hier betreft het bijvoorbeeld bepaalde kerkelijke beslissingen, zoals rondom de vrouw in het ambt. Die beslissingen zijn gebaseerd op Schriftuitleg en zij zijn integer genomen. Zij moeten niet zomaar aan de kant worden geveegd. Maar zij worden niet unaniem door gereformeerden gedeeld, zelfs niet binnen één kerkverband. Het is op deze punten blijkbaar mogelijk de Schrift ook anders uit te leggen. Daarmee is het allemaal niet willekeurig geworden, maar het zou ons wel voorzichtig moeten maken dergelijke beslissingen te scharen onder de grondslag van ons gereformeerd-zijn.

Niveau 3: Het woord "gereformeerd" wordt ook meer sociologisch gebruikt als aanduiding voor bepaalde afspraken binnen een kerkverband, bijvoorbeeld over procedures, te zingen liederen, et cetera.

Een dominee, een professor doctor en een doctor hebben het woord 'gereformeerd' hierboven gedifferentieerd (= vanuit een gelijksoortig geheel tot verschillende vormen komen). Deze wijze van differentiatie toont m.i. veel gelijkenis met de wijze van scheiding aanbrengen tussen inhoud en vorm. Er worden 3 niveaus geïntroduceerd: kern, rand en regeltjes:

1. De kern is onopgeefbaar en bestaat uit: "de katholieke gereformeerde erfenis, waarbij zaken als de rechtvaardiging door het geloof alleen, het verbond en het initiatief van God in de redding van de mens centraal staan." Het maakt mij wel heel benieuwd naar welke delen van Schrift en Belydenis (de 3 Formulieren van Eenheid) hier niet bij horen, of zou men dat bewust in het midden laten, of valt dat onder niveau 2?

2. Kerkelijke beslissingen die niet unaniem worden gedeeld door gereformeerden in welk kerkverband dan ook, omdat het daarom blijkbaar mogelijk is om de Schrift anders uit te leggen. Oh, nu begrijp ik het: als er delen zijn van de Belydenis (dat is ook een kerkelijke beslissing!) die niet unaniem worden gedeeld door gereformeerden uit verschillende kerkverbanden, is het voorzichtig opgeefbaar. In elk geval vallen hier onder (afhankelijk van de breedte van wat je nog onder gereformeerden verstaat): de vrouw in het ambt, praktiserende homosexualiteit, echtscheiding, interpretatie van Genesis, Schriftgezag, etc., etc.

3. Afspraakjes binnen een bepaald kerkverband: procedures ('gaap'), te zingen liederen ('saai'), etc. Nou ja, je kunt het dan wel gereformeerd noemen, maar het zijn gewoon afspraakjes, regeltjes. Die wegen natuurlijk veel minder zwaar dan niveau 2 en vallen in het niet bij niveau 1.

Er waren tijden dat gereformeerd nog echt breed (authentiek !) gereformeerd was ('geen duimbreed', 'Christus en Cultuur', antithese). Tegenwoordig is het begrip gereformeerd wat lichter, wat genuanceerder, smaller, schraller en ondieper geworden. Het lijkt wel op het afpellen van een ui. Op zoek naar de kern pelt men telkens een laagje van de ui af. Maar door het afpellen van de ui, houdt men uiteindelijk niets meer over, alleen zichzelf. En zelfs dat zal men dan verliezen met hun hele nageslacht. Notabene: Zelfs de gereformeerde Belydenis is dan te veel gevraagd, alleen een minimale kern wordt geacht voldoende te zijn voor de onopgeefbaarheid !

Ach, wie maakt zich nog druk om de rest? We willen toch allemaal gelukkig zijn en elkaar in elkaars waarde laten? Niet zo moeilijk doen, joh, doe eens normaal, man, niet zo kritisch, laat ons toch gewoon onze gang gaan. Jij mag jouw mening hebben, wij de onze. Alleen de oerkern is het allerbelangrijkste.

Slim hè? In elk geval heel spitsvondig!

Maar ik wil niet helemaal negatief eindigen t.a.v. het kerkplantingproject, ze hebben ergens wellicht een punt. Er is een onderzoek gedaan naar de mate van binding aan het gereformeerde erfgoed in de pioniersgemeenten van de GKv. En de dominee, de professor doctor en de doctor stellen de vraag of bij gelijksoortig onderzoek onder oudere GKv-gemeenten, de instemming met oergereformeerde uitgangspunten wel even sterk zou zijn.

De draagkracht van de oergereformeerde kern is wellicht sterker bij de pioniersgemeente! Dan is er nog veel werk te doen in de GKv!

Hoe zal het dan wel niet gesteld zijn met wat zich begeeft rondom deze oergereformeerde kern...

JT

Zie ook 20-04-2013 eeninwaarheid.info - N. van Dijk - [Theologie in dienst van de kerk?](#) - over relevantie van theologie en kerk